

Souhrnná teritoriální informace:

Čad

Zastupitelský úřad 5. 5. 2025 13:01

Jedná se o zemi přiakreditovanou pro Velvyslanectví ČR v Nigérii.

Čadská republika (République du Tchad) je suchozemským státem bez přímého přístupu k moři. Území celé republiky tvoří převážně polopoušť a poušť. Úrodná půda se nachází pouze na jihozápadě země v úzkém pásmu okolo Čadského jezera a oblasti u hranic se Středoafrickou republikou a Kamerunem. Od dávných dob byl tento region tranzitní, mj. na trase z jihu Afriky k Středozemnímu moři, ale i z východu na západ. Čad byl součástí Francouzské rovníkové Afriky, dnešní hranice země byly vytyčeny v roce 1891. Nezávislost získal v roce 1960, od té doby na jeho území probíhá permanentně alespoň v některých částech konflikt.

Čad je unitární republikou praktikující prezidentský systém moci s existencí více politických stran. Hlavou státu byl již od 2. prosince 1990 generálporučík Idriss Déby Itno, který se pak nechal opakovaně volit prezidentem. Ekonomickou situaci v zemi pozvedla těžba ropy (od roku 2003), ale situace zůstávala nestabilní, i kvůli zasahování sousedního Súdánu a nárůstu islámského terorismu. V dubnu 2021 byl Idriss Déby zabit v bojích s rebely, vládu převzal jeho syn Mahamat. Vítězem prezidentských voleb z 5. a 6. května 2024 byl vyhlášen kandidát koalice „Za jednotný Čad“ a prozatímní prezident Mahamat Idriss Déby Itno.

Základní údaje	
Hlavní město	NDjamena
Počet obyvatel	21 milionů
Jazyk	francouzština
Náboženství	islám 53 %
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Mahamat Idriss Déby Itno
Hlava vlády	Allamaye Halina
Název měny	středoafrický frank (XAF)
Cestování	
Časový posun	-1 h
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Zdeněk Krejčí
Ekonomický úsek	Mgr. Marie Nwanyanwu
Konzulární úsek	Ing. Gabriela Idehen
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	
2024	
Nominální HDP (mld. USD)	14,77
Hospodářský růst (%)	2,9
Inflace (%)	8,9
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veřejní akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Čadská republika (République du Tchad) je suchozemským státem bez přímého přístupu k moři. Nejdelší hranici má Čad se svým východním sousedem - Súdánem (1403 km). Na severu sousedí s Libyí (1055 km), na západě s republikou Niger (1196 km) na jihozápadě s Nigérií (85 km), Kamerunem (1116 km) a na jihovýchodě se Středoafrickou republikou (1556 km společných hranic). Nejasné vytýčení mezinárodních hranic vedlo v minulosti ke vzniku pohraničních incidentů v blízkosti jezera Čad na západě země (společné hranice mezi Kamerunem, Čadem, Nigerem a Nigérií). Území celé republiky tvoří převážně polopoušť a poušť. Úrodná půda se nachází pouze na jihozápadě země v úzkém pásmu okolo Čadského jezera a oblasti u hranic se Středoafrickou republikou a Kamerunem. Tvoří pouhých 3,82 % celkové rozlohy země, plochy se stálou úrodou pak pouze 0,02 % rozlohy. Uměle zavlažované půdy je pouze několik set čtverečních kilometrů.

Čad je unitární republikou praktikující prezidentský systém moci s existencí více politických stran. Ve skutečnosti je moc soustředěna v rukou úzké skupiny kolem prezidenta, který vládne s podporou armády. Prezident stojí v čele vlády, jmenuje ministerského předsedu, se kterým sdílí některé výkonné pravomoci. Vláda je rovněž jmenována prezidentem na návrh ministerského předsedy. Prezident je volen v přímých volbách na pět let. Zákonodárná moc je ústavou svěřena jednokomorovému Národnímu shromáždění, kde zasedá 188 poslanců, jeho členové jsou voleni dvoukolovým všelidovým hlasováním na čtyřleté funkční období. Současná Ústava byla schválena všelidovým referendem ze dne 31. března roku 1996, upravena referendem v roce 2005 a 2013 (žádný limit na počet mandátů prezidenta).

Hlavou státu byl již od 2. prosince 1990 generálporučík Idriss Déby Itno (nar. 1952). Na základě ústavy z roku 1996 mohl prezident působit v úřadu pouze 2 funkční období, Déby nechal příslušnou klauzuli ústavy v roce 2005 změnit. Poslední prezidentské volby, ve kterých opět Déby zvítězil, se konaly 25. 4. 2011. Opozice volby bojkotovala, volební účast obyvatel je sporná (dle opozice 15 %, dle Débyho příznivců 90 %). Dne 10. dubna 2016 proběhly další prezidentské volby, v nichž již popáté zvítězil dosavadní prezident Idriss Déby Itno se ziskem 61,56 % hlasů. Šéf opozice Saleh Kebzabo, který obsadil druhou pozici, získal 12,80 % hlasů. Dne 20. 4. 2021 byl generál Idris Déby zabit na bitevním poli. Jeho nástupcem byl vybrán jeho syn Mahamat. Vítězem prezidentských voleb z 5. a 6. května 2024 byl vyhlášen kandidát koalice „Za jednotný Čad“ a prozatímní prezident Mahamat Idriss Déby Itno. Dne 29. prosince 2024 se v Čadu konaly parlamentní, regionální a místní volby. Vládní strana MPS získala v parlamentních volbách 124 křesel z 188.

1.2 Zahraniční politika země

Čad je členskou zemí Hospodářské a celní unie zemí střední Afriky (CEMAC – Communauté économique et monétaire de l'Afrique centrale), členy CEMAC jsou Kamerun, Středoafrická republika, Gabon, Konžská republika a Rovnicková Guinea). CEMAC byla vytvořena v roce 1994 a je součástí širšího celku – „Hospodářského společenství středoafriických států“ (ECCAS; navíc sem patří Burundi, Rwanda, Angola, KDR a Demokratická republika Svatého Tomáše a Princova ostrova). Unie je však funkční jen omezeně, existuje nerovnováha mezi pozicemi bohatších a chudších členských států. Uvnitř CEMAC platí například i dohoda o volném pohybu osob v rámci všech členských zemí, v praxi však není aplikována, viz rovněž CEMAC. Čad je členskou zemí rovněž organizace The Community of Central African, Caribbean and Pacific States (EACPS). Čadské zahraniční vztahy se soustřeďují na regionální bezpečnostní kontext.

Zásadním pilířem regionální role Čadu je bezesporu jeho podpora bezpečnostní stability a boje proti terorismu v oblastech Sahelu a Čadského jezera. Stát přispívá k regionálním mírotvorným snahám účastí v Multinational Joint Task Force (MNJTF) založeném v roce 2015 a sdružujícím Nigérii, Niger, Benin, Čad a Kamerun v boji proti teroristům Boko Haram a čadské jednotky jsou jejím důležitým komponentem.

Čad v roce 2024 posílil své vazby s Ruskem. Uskutečnila se prezidentská návštěva Moskvy a ruští poradci přijeli pomoci s prezidentskými volbami. V září byl v N'Djaméně otevřen ruský kulturní institut.

Prezident Čadu M. Déby na začátku prosince 2024 ohlásil ukončení 65 let trvající vojenské spolupráce s Francií, což mělo mj. znamenat brzký odchod beztak omezovaného francouzského kontingentu ze země. Místní opozice vnímala tento krok nejednoznačně. Čadské vlastenecké hnutí k němu vyzývalo již v minulosti a poukazovalo mimo jiné na to, že francouzská přítomnost zemi nijak nepomohla, když na konci října zahynulo 40 čadských vojáků při útoku na vojenskou základnu v blízkosti Čadského jezera. Zastřešující opoziční organizace sdružující 12 opozičních stran GCAP (Skupina pro spolupráci čadských politických činitelů) naopak rozhodnutí kritizovala s tím, že čadská armáda není dostatečně silná, aby mohla převzít sama odpovědnost za bezpečnost v zemi.

Čína zůstane i nadále hlavním ekonomickým lídrem v zemi. Zejména v oblasti ropného průmyslu napomáhá udržitelnosti investic.

Na podzim 2024 navštívil čadský prezident Budapešť. Při té příležitosti se uskutečnilo rovněž setkání ministrů zahraničí obou zemí. Při následné tiskové konferenci pak návštěvu označili jako historickou a prohlásili uzavření „strategické spolupráce v oblasti obrany, ekonomiky a vzdělání“. Cílem má být posílení „stabilizující“ úlohy Čadu v Sahelu. Partnerství zahrnuje uzavření dohody o obranné spolupráci, podle které by si obě země měly vyměňovat vojenské informace související s bojem proti terorismu. Maďarsko rovněž iniciovalo příspěvek na rozvoj obranných kapacit Čadu z fondu European Defence Facility. Maďarsko by mělo poskytnout zemi půjčky ve výši 150-200 mil. EUR na rozvojové projekty (zemědělství, potravinářství, vodohospodářství, vzdělávání). Další milion má poskytnout rozvojová agentura na boj s infekčními nemocemi. V rámci bezpečnostní spolupráce by do Čadu měl být vyslán kontingent 200 vojáků za účelem výcviku čadských sil.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 21 mil

Hustota osídlení: 16 obyvatel /km²

Ekonomicky činné obyvatelstvo: 23,8%

Urbanizace: Přibližně 24,7 % populace žije ve městech, zatímco 75,3 % na venkově .

Gramotnost: Celková míra gramotnosti je nízká, přičemž 36 % mužů a 19 % žen ve věku 15 let a více je gramotných .

Věkové složení obyvatelstva:

- 1 0–14 let 44,7 %
- 1 15–64 let 52,3 %
- 1 nad 65 let 3,0 %

Čad je domovem více než 200 etnických skupin.

Hlavní etnické skupiny zahrnují:

- 1 Sara: 27,7 %
- 1 Arabové: 12,3 %
- 1 Mayo-Kebbi: 11,5 %
- 1 Kanem-Bornu: 9 %
- 1 Ouaddai: 8,7 %
- 1 Hadjari: 6,7 %
- 1 Tandjile: 6,5 %
- 1 Gorane (Toubou Daza): 6,3 %
- 1 Fitri-Batha: 4,7 %

Další etnické skupiny zahrnují Hausa, Bagirmi, Fulbe, Kotoko, Boulala a Maba.

Odhaduje se, že v republice Čad se dlouhodobě zdržuje, často nelegálně, také větší počet Nigerijců, občanů Středoafričské republiky a Súdánců (přesné údaje nejsou k dispozici). V zemi pobývá několik tisíc občanů Francie.

Hlavním **náboženstvím** v Čadu je islám (vyznává ho asi 53 % populace). Zbytek tvoří křesťané (35 %), animisté (7,3 %) a ostatní domorodá náboženství.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Čad patří mezi nejchudší a nejméně rozvinuté země světa. Hospodářství trpí meteorologickými výkyvy, nedostatkem infrastruktury, korupce a politickou/bezpečnostní nestabilitou. Až 80 % obyvatel žije pod oficiální hranicí chudoby, živí se zemědělstvím (bavlna, olejny) a pastevectvím. Ekonomika je silně závislá na ropě, takže je zranitelná vůči pohybům globálních cen této komodity. Neropné sektory zůstávají nedostatečně rozvinuté. Ropa tvoří 80 % vývozu, 40 % vládních příjmů a 30 % HDP, zemědělství představuje 60 % HDP. Bohaté přírodní zdroje Čadu, od ropy a nerostných surovin (zlato, uran, uhličitán sodný atd.) po potenciál solární a větrné energie, představují příležitosti pro zahraniční investory. Klíčovou oblastí rozvoje je, dle vodítka vládních iniciativ a pobídek, sektor služeb, zejména telekomunikace a bankovníctví. Hospodářský rozmach země brzdí vedle nespokojenosti obyvatelstva s nepopulární vojenskou vládou, též socioekonomické problémy spojené s bezpečnostními a migračními výzvami (konflikt v Súdánu, situace v Nigeru a SAR).

Růst reálného HDP se snížil z přibližně 4,1 % v roce 2023 na 2,9 % v roce 2024 v důsledku přetrvávající politické nestability a vysoké inflace. Produkce ropy sice v roce 2024 vykázala mírný nárůst, ale přínos tohoto přírůstku byl umenšen snížením zemědělské produkce způsobeným silnými záplavami v červenci a srpnu 2024. Podíl na zpomalení růstu má též humanitární krize způsobená přívalem uprchlíků ze Súdánu. Na druhé straně si však Čad drží relativně nízkou úroveň zadlužení země v poměru k HDP.

Singapurská skupina Olam v roce 2018 převzala státní společnost CotonTchad, nyní známou jako CotonTchad Société Nouvelle. Odvětví bavlny v Čadu od té doby zaznamenalo růst, byť zpomalený dříve zmiňovanými meteorologickými vlivy. Společnost má na trhu monopolní postavení. V roce 2024 činila produkce Čadu, i přes ničivé povodně, 110 000 tun bavlny. Dle predikcí EIU by v roce 2025 mohlo dojít k nárůstu sklizně až na 150 000 tun bavlny.

Ukazatel	2022	2023	2024	2025	2026
Růst HDP (%)	2,8	4,12	2,9	3,2	3,3
HDP/obyv. (USD/PPP)	1808,84	1863,94	1870	1890	1940
Inflace (%)	5,79	10,84	8,9	5,1	3,9
Nezaměstnanost (%)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	5,721	6,096	6,126	6,135	6,107
Import zboží (mld. USD)	2,303	2,564	2,738	2,767	2,826
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	2,495	2,53	2,354	2,327	2,233
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	18,46	19,32	20,3	21	21,56
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	07.VII	07.VII	07.VII	07.VII	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

V roce 2025 plánuje Čad expanzivní fiskální politiku s cílem zvýšit příjmy a granty o 20 % oproti roku 2024. Klíčovou roli v tomto záměru hraje koncesionální úvěr od SAE ve výši 500 mil. USD (úrok 1 %, splatnost 14 let), který tvoří 12,8 % rozpočtu. Další podporu Čad očekává od nového programu IMF (ECF - rozšířená úvěrová facilitá), přičemž celková pomoc však zůstane nedostatečná pro plné pokrytí rozvojových a humanitárních potřeb. Ropné příjmy budou klesat kvůli poklesu cen ropy, růst mají zajistit reformy v oblasti neropných příjmů – zejména modernizace daňového systému, omezení výjimek a boj proti daňovým únikům. Výdaje mají v roce 2025 vzrůst o 18,5 %, ale jejich skutečný růst bude tlumen slabou realizací investic. Rozpočet bude nadále zatížen vysokými výdaji na mzdy, obranu, dotace a pomoc uprchlíkům ze Súdánu. Podíl výdajů na HDP vzroste z 21,8 % (2024) na 22,8 % (2025), přičemž deficit klesne z 3,1 % na 2,2 % HDP. Veřejný dluh se v roce 2025 mírně sníží na 41,7 % HDP. Schodek bude financován převážně z regionálního kapitálového trhu a pomocí koncesionálních úvěrů. Úspěch fiskální strategie však závisí na realizaci reforem a stabilním vnějším prostředí.

Veřejné finance	2024
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,1
Veřejný dluh (% HDP)	42,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,272
Daně	2025
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Inflační křivka se v průběhu roku dynamicky měnila. Byť se v prvním kvartále ještě optimisticky držela na 5,1 %, v červenci 2024 již dosáhla inflace v zemi 12 %. V říjnu však spadla zpět na 7 %. Tento prudký nárůst byl způsoben rozsáhlými letními povodněmi, které vyhnaly z domovů 1,5 milionu lidí, narušily zemědělství a zvýšily ceny potravin, k čemuž se přidala regionální finanční nestabilita oslabující středoafriický frank (XAF) a rostoucí dovozní náklady. Kolísání světových cen ropy rovněž zvýšilo náklady na pohonné hmoty (o 41%), a v důsledku toho i dopravu a výrobu. Říjnový pokles inflace odráží politické úsilí o stabilizaci situace a cen. V roce 2024 tedy inflace Čadu, dle odhadů EIU, činila 10,1 %, což je jen nepatrné zlepšení oproti 10,8 % v roce 2023. Tyto hodnoty jsou výrazně nad 3 % hranicí stanovenou BEAC (Banka středoafriických států).

2.3 Bankovní systém

Bankovní soustava Čadu je kontrolována společnou centrální bankou středoafriických zemí – Banque des Etats de l'Afrique Centrale (BEAC) se sídlem v Yaoundé. Ta dozírá na činnost bank i v ostatních pěti členských zemích středoafriického seskupení (Kongo, Středoafriická republika, Gabon, Kamerun a Rovnicková Guinea). Centrální banka BEAC emituje oběživo a dozírá na likviditu uvnitř středoafriické měnové zóny, ve své monetární politice v zásadě kopíruje rozhodnutí Evropské centrální banky. Středoafriický frank je pevně ukotven na Euro, kurz je 655,65 XAF/EUR. Kurz k dolaru kolísá. V roce 1993 vytvořily dále členské země BEAC nadnárodní instituci bankovního dozoru – COBAC (Commission Bancaire de l'Afrique Centrale), která má zvláštní pravomoci pro regulaci činnosti a dodržování disciplíny u všech bankovních institucí integračního seskupení CEMAC. Jako všichni ostatní signatáři smlouvy o vytvoření zóny CFA-franku v Africe (1948) je Čad rovněž povinen držet alespoň 60 % svých zahraničních rezerv na účtu „compte d'operation“, spravovaném v Paříži.

Čadský bankovní systém poskytuje pouze základní služby (akreditivy, krátkodobé půjčky, finanční transfery, spoření a výměnu peněz). Úvěry jsou poskytovány na vysoký úrok (až 16–25 % u krátkodobých půjček). Užívání kreditních karet je velmi omezené. Banky v Čadu se potýkají s vysokým podílem nesplácených úvěrů, který v roce 2023 dosáhl 39,7 %. Více než 90 % transakcí probíhá mimo formální bankovní sektor.

V zemi působí následující významné banky:

- 1 Banque Sahelo Saharienne pour l'investissement et le Commerce
- 1 Banque Commercial du Chari (BCC)
- 1 Commercial Bank Tchad (CBT, dříve Banque de Developpement Tchadienne)
- 1 Ecobank
- 1 Société Générale des Banques (SGB)
- 1 Oranbank (dříve Financial Bank Tchad)
- 1 UBA Tchad (pobočka nigerijské UBA)
- 1 Banque Internationale pour l'Afrique au Tchad (BIAT)
- 1 Banque agricole et commerciale (čadsko-súdánská investiční banka)

Tyto banky mají ranking A+/A, tudíž splňují mezinárodní bankovní standardy.

2.4 Daňový systém

Čadský daňový systém se zvolna přizpůsobuje jednotnému systému v rámci zemí CEMAC, je však stále velmi komplikovaný a mění se každým nově přijatým rozpočtem. Dochází ke dvěma extrémům, buď podnikatel díky působení v neformálním sektoru neplatí žádné daně, legálně působící podniky naopak platí přehnaně vysoké daně. Hlavním zdrojem daňových příjmů jsou ropné společnosti. Daňové povinnosti podléhají společnosti v Čadu registrované i pobočky nerezidentních společností. Daň podniková se platí z vytvořeného zisku v Čadu. Fyzické osoby – rezidenti (tuzemci i cizinci pobývající v Čadu déle než 183 dnů v roce) by měli v Čadu platit daň z příjmu na základě celosvětového příjmu. Ostatní platí daň pouze z příjmu v Čadu. Za rezidenta se považuje cizinec, jehož hlavní bydliště nebo ekonomické aktivity jsou v Čadu.

V roce 2024 vláda zahájila reformy zaměřené na zjednodušení daňových zákonů, snížení výjimek, vymáhání daňových nedoplatků a boj proti daňovým únikům. Plánuje se zavedení elektronické fakturace a deklarací, což by mělo zvýšit efektivitu výběru daní. Navzdory těmto snahám zůstává daňový systém složitý a administrativně náročný, což odrazuje zejména malé a střední podniky od formální registrace.

Přímé daně

- 1 **Daň z příjmu fyzických osob (PIT):** Rezidenti (osoby s pobytem v Čadu déle než 183 dní) podléhají dani z celosvětového příjmu, zatímco nerezidenti platí daň pouze z příjmů získaných v Čadu. Sazby jsou progresivní, s horní hranicí 30 %.
- 1 **Daň z příjmu právnických osob (CIT):** Standardní sazba činí 35 %. Společnosti s obratem do 50 milionů XAF podléhají paušální dani, mezi 50–500 miliony XAF zjednodušenému režimu, a nad 500 milionů XAF běžnému režimu. Minimální daň činí 1,5 % z obratu.
- 1 **Srážková daň:** Pro nerezidenty mimo CEMAC činí 25 %, pro rezidenty CEMAC 7,5 %.

Nepřímé daně

- 1 **Daň z přidané hodnoty (DPH):** Od 1. ledna 2024 byla standardní sazba snížena na 17,5 %. Snížená sazba 9 % platí pro místní produkty, jako jsou cement, cukr, olej, mýdlo, textil a železo. Nulová sazba se vztahuje na vývoz a související mezinárodní dopravu, tankování letadel směřujících do zahraničí a produkty místního potravinářského průmyslu (s výjimkou alkoholu).

Další daně a odvody

- 1 **Daň z nemovitostí:** 12 %.
- 1 **Daň za obchodní licenci:** 0,1 % z obratu.
- 1 **Daň za učně:** 1,2 %.
- 1 **Sociální pojištění:** Zaměstnavatel odvádí 16,5 % z platu zaměstnance.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Čadská ekonomika je silně závislá na vývozu ropy, přičemž hlavními exportními partnery jsou Spojené arabské emiráty, Čína a země EU. Importy jsou diverzifikovanější, s významnými partnery v Asii a Evropě. Obchodní bilance zůstává pozitivní, avšak závislost na ropě představuje potenciální riziko pro ekonomickou stabilitu země.

V roce 2023 dosáhl celkový export Čadu 4,36 miliardy USD, zatímco import činil 2,2 miliardy USD. Obchodní bilance byla pozitivní, především díky vývozu ropy, která tvořila přibližně 69 % celkového exportu.

Hlavními exportními komoditami Čadu byly v roce 2023:

- 1 Surová ropa: 3,02 miliardy USD
- 1 Zlato: 1,11 miliardy USD
- 1 Olejová semena: 169 milionů USD
- 1 Prskyřice: 27,8 milionu USD
- 1 Surová bavlna: 11,9 milionu USD

Hlavními dovozními komoditami byly v roce 2023:

- 1 Šperky: 79,6 milionu USD
- 1 Vysílací zařízení: 61,2 milionu USD
- 1 Balené léky: 53,5 milionu USD
- 1 Automobily: 45,5 milionu USD
- 1 Rafinovaná ropa: 43 milionů USD

Obchodní vztahy s EU

EU je v Čadu nejvýznamnějším donorem humanitární i rozvojové pomoci, je i jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů Čadu, zejména v oblasti exportu.

V roce 2024 EU země dovezly do Čadu zboží za 289 milionů EUR. V roce 2024 vidíme nárůst exportu do EU - zboží za 2023,7 milionů EUR.

V roce 2023 směřovalo více než 50 % čadského exportu do evropských zemí, přičemž hlavními partnery byly:

- 1 Německo: 747 milionů USD (přibližně 17 %)
- 1 Nizozemsko: 545 milionů USD (přibližně 12 %)
- 1 Francie: 447 milionů USD (přibližně 10 %)

Importy z EU tvořily v roce 2023 menší část celkového dovozu:

- 1 Francie: 119 milionů USD (přibližně 5 %)

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z EU (mil. EUR)	213,8	177,33	258,11	267,79	289
Export do EU (mil. EUR)	532,11	1202,19	2033,88	1599,36	2023,7
Saldo s EU (mil. EUR)	318,3	1024,85	1775,77	1331,57	1734,7

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

O obchodní a ekonomickou spolupráci s ČR je v Čadu zájem. Ten je ale z velké části vyvolán nikoliv současným ekonomickým a mezinárodním postavením ČR, ale těží spíše z minulého postavení Československa. Za hlavní překážku širší vzájemné ekonomické a obchodní spolupráce lze označit nezájem českých firem, nízká znalost francouzštiny a špatná pojistitelnost exportních úvěrů.

Rok 2024 byl ve srovnání s předchozím obdobím krokem zpět co do vývozu zboží, dovoz však stoupl na nejlepší hodnoty od roku 2019 – 3,6 mil. Kč. Statistiky tak dokládají výše popsaný příležitostný charakter vzájemné obchodní relace. Hlavními vývozními komoditami byly klobouky a jiné pokrývky hlavy, obnošené oděvy, akumulátory, inventory, silniční tahače, pneumatiky, elektrické

vodiče, diagnostické nebo laboratorní reagentie či brzdy. Dovážela se zejména sezamová semínka a opracovaná žula.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z ČR (mld. CZK)	0,05	0,03	0,02	0,03	0,02
Export do ČR (mld. CZK)	0	0	0	0	0
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,05	-0,02	-0,02	-0,03	-0,02

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Hlavními dovozními partnery jsou: Kamerun, Francie, Čína a Finsko. V roce 2024 se celkový objem obchodu s mimoevropskými partnery zvýšil na 2241 mil. EUR co do importu a na 3638,56 mil. EUR co do exportu.

Hlavními exportními partnery Čadu byly v roce 2023:

- 1 Spojené arabské emiráty: 1,11 miliardy USD (přibližně 25 % celkového exportu)
- 1 Čína: 823 milionů USD (přibližně 19 %)

Hlavními dovozními partnery Čadu byly v roce 2023:

- 1 Čína: 378 milionů USD (přibližně 17 % celkového importu)
- 1 Spojené arabské emiráty: 307 milionů USD (přibližně 14 %)
- 1 Turecko: 129 milionů USD (přibližně 6 %)
- 1 Indie: 66,5 milionu USD (přibližně 3 %)

	2020	2021	2022	2023	2024
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	1537,69	1715,22	1845,34	1970,71	2241,27
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	2188,87	2633,79	3431,02	2963,66	3638,56
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	651,19	918,57	1585,68	992,96	1397,29

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

V roce 2023 zaznamenal Čad čistý příliv přímých zahraničních investic (FDI) ve výši 910 milionů USD, což představuje nárůst o 48,75 % oproti předchozímu roku a odpovídá přibližně 6,95 % HDP. Tento růst byl podpořen zefektivněním zadávacích řízení a lepší koordinací po sloučení ministerstev financí a hospodářství.

Hlavními oblastmi zájmu investorů zůstávají průzkum ropy a rozvoj infrastruktury. Sektor služeb, zejména telekomunikace a bankovníctví, rovněž přitahuje významné investice. Mezi hlavní investory patří Nigérie, Francie, Spojené království a Jižní Korea.

Přestože Čad vítá zahraniční investice, čelí investoři výzvám, jako je nedostatečná ekonomická diverzifikace, složité daňové postupy, neadekvátní infrastruktura a nedostatek kvalifikované pracovní síly. Vláda se snaží tyto překážky překonat prostřednictvím reform zaměřených na zlepšení podnikatelského prostředí a diverzifikaci ekonomiky, například podporou investic do zemědělství, obnovitelných zdrojů energie a technologií.

V roce 2024 se očekává pokračující růst FDI, a to díky zlepšenému prostředí pro investice a pokračujícím reformám zaměřeným na diverzifikaci ekonomiky a posílení role soukromého sektoru.

PZI ČR v zemi zatím nejsou.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Evropská unie a Čadská republika udržují dlouhodobé partnerství, které se v současnosti řídí Samojskou dohodou, jež slouží jako obecný rámec pro vztahy EU s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi. Dohoda byla podepsána 15. listopadu 2023 a prozatímní provádění dohody začalo 1. ledna 2024. Upravuje mimo jiné ekonomické vztahy a rozvojové otázky.

Economic Partnership Agreements (EPAs): Obchodní režim mezi EU a zeměmi ACP poskytuje těmto zemím unilaterální preference, tj. země mají lepší, zvýhodněné podmínky. Tento režim není formálně v souladu s celosvětově uznávanými pravidly „World Trade Organisation“ (WTO) a při podpisu dohody z Cotonou musely proto ostatní země WTO, kterých se Dohoda netýká, oficiálně signatářům Dohody podmínky WTO prominout. „Prominutí“ podmínek bylo časově omezené a jeho platnost skončila 31. 12. 2007. Již v roce 2005 byla zahájena jednání o Dohodách o hospodářském partnerství – tzv. „Economic Partnership Agreements“ (EPAs) mezi EU a zeměmi ACP.

Smlouvy s ČR

V současné době není mezi ČR a Čadem uzavřena žádná bilaterální dohoda.

3.4 Rozvojová spolupráce

Čad je součástí strategického koridoru N'Djamena-Libreville v rámci platformy Global Gateway a Team Europe Initiative.

MZV ČR podpořilo v roce 2014 v rámci humanitární pomoci Čadu projekt „Integrovaná zdravotní péče pro matku a dítě v Massakory, Hadjer Lamis region, Čad“, částkou 2 mil. CZK. Projekt realizovali Lékaři bez hranic.

V roce 2024 byl v jižním Čadu v oblasti Moudou realizován vůbec první malý lokální projekt na rozvoj místních farem a jejich ochranu před divokými zvířaty. Projekt čadské nevládní organizace A.L.C.P. aktivně podpořil také honorární konzulát N'Djamena a česká nezisková organizace Save Elephants.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Čadský trh je relativně malý a kupní síle většiny obyvatel velmi nízká. Vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMACu. České zboží se na trhu setká s velmi silnou francouzskou konkurencí a rychle rostoucími dovozy levného čínského zboží.

Prioritními oblastmi (vedle těžby surovin) jsou:

- 1 **zemědělství** - perspektivní položky jsou potravinářské výrobky zemědělské stroje, zavlažovací systémy a úprava vody, zařízení na zpracování produktů čadského zemědělského sektoru, zejména bavlny
- 1 **energetika** - vláda hodlá privatizovat zbývající státní společnosti, včetně státních rozvodných sítí elektřiny
- 1 **stavebnictví**
- 1 **obrana**
- 1 **gumárenský a kožedělný průmysl** - velmi rychle se rozvíjí také průmysl zpracování přírodní arabské gumy a výroby pneumatik a zpracování zvířecích kůží – zde je jistě prostor pro české dodavatele příslušné technologie.
- 1 **spotřební průmysl** - domácí potřeby všeho druhu, bižuterie, sklo a porcelán, chemikálie, hnojiva, ošacení (včetně second-handu),
- 1 **telekomunikace** - telekomunikační zařízení,
- 1 **těžební průmysl** - zařízení na rafinaci ropy, těžební zařízení a
- 1 **strojný průmysl** - strojní zařízení (i repasované), jednoduché strojní vybavení dílen, automobily (i ojeté), stavební stroje, generátory, solární panely,

Nejperspektivnějším odvětvím pro investice zůstává těžba nerostných surovin, energetika (včetně solární a větrné), telekomunikace, hotelové a restaurační služby a zemědělská infrastruktura, dále pak mlynářský průmysl (výroba potravinářské mouky a těstovin), výroba nápojů a potravin a zpracování masa a kůží.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Jde o malý trh charakterizovaný velmi nízkou kupní silou obyvatel, tradičně orientovaný na francouzské zboží. Vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMAC. Zákazník se orientuje především na cenu, kvalita zboží je až na druhém místě – stále rostoucí dovozy levného čínského zboží představují významnou konkurenční překážku.

4.2 Oslovení

V prvním kroku je třeba si uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na místním trhu. Trh je zde z 82 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny, které konkurovat nemůžete, ale ve velkém počtu se objevují společnosti, které jsou bohaté a preferují kvalitu.

Čaďané jsou hrdým národem, a při jednání proto není dobré jim na vše přitakávat. Cena je důležitá a je vždy na prvním místě. Není dobré cenu extrémně navýšit a následně smlouvat. Jelikož při finální ceně, která je o 25 % či více procent nižší, bude mít klient pocit, a to oprávněný, že jste ho chtěli podvést. Je nezbytné si také uvědomit, že většina dopisů, kde Vám někdo tvrdí, že pracuje pro CEMAC nebo že má zájem o Váš produkt, bez bližší specifikace, je podvod. S těmito firmami neztrácejte čas.

Nejlepší je se do země vydat osobně a navázat kontakty s místními potenciálními zástupci či prostředníky pro prodej vašich produktů. I zde je třeba být opatrný. Nejlepší, a z českého opatrnického pohledu a předsudkům vůči Africe je nejlepší, najdete-li si v Evropě firmu, která do Čadu dodává.

4.3 Obchodní schůzka

Pro jednání je primární francouzština. Plánujte cestu mimo období Vánoc a Ramadánu. Mějte na paměti etnické, kulturní a náboženské rozdíly země.

Velmi obvyklým a častým jevem v Čadu je všeobecná nedisciplinovanost a nedochvilnost. Vnímejte, co se okolo vás děje, buďte obezřetní, opatrní na svůj majetek, dbejte o svou bezpečnost a vyhýbejte se rizikovým situacím. Zjistěte si, kdo je váš obchodní partner, s kterým spolupracujete. Bez kvalitního místního partnera, jenž vám otevře dveře k zákazníkům, se absolutně neobejdete. Lépe si prověřit partnera přes velvyslanectví na místě, aby se předešlo případné podvodné činnosti. Je dobré se s partnerem osobně setkat.

Čaďané jsou v obchodním styku velmi sebevědomí a asertivní. Jednání může předcházet dlouhá neformální předehra, během které se klient s chutí pochlubí svými úspěchy. Bohatí či vlivní Čaďané rádi dávají okázale najevo své bohatství (vliv), včetně perfektního oblečení a automobilu. Buďte vlídně sebejistí a sebevědomí, zvlášť na svůj nabízený produkt. Dobře prezentujte především sami sebe. Vyžadovaným oblečením během jednání jsou kalhoty a sako. Kravatu mít nemusíte.

S alkoholem opatrně, jedná se primárně o muslimskou zemi a podle toho postupovat. Tradičním nápojem sahelského státu je čaj a je vhodné nabízený šálek od hostitele přijmout.

Nenechte se uchlácholit prvotním dojmem, že klient chce vše a ve velkém. Čaďané jsou mistři manipulace a rádi vytváří dojem, že je již obchod sjednán během prvního jednání. Připravte se na neočekávané průtahy a změny v zadání požadavků z jejich strany. V případě schůzek připravovaných na úřadech na pátek je třeba počítat pouze s dopolednem, muslimská část populace je od polední doby na modlitbách a odpoledne už úřady spíše nefungují. Modlitba je obvyklá na veřejných shromážděních, konferencích a někdy před oficiálním obědem nebo večeří.

Součástí jednání může být velmi zdvořilá a dlouhá předehra, Čaďané si potrpí na správné titulování (pokud zastávají důležité funkce), na pozornosti a lichotky. Jsou příznivci dlouhých proslovů a sami jsou výbornými a vtipnými řečníky. Vyplatí se vzít v potaz, že páteří společnosti jsou doposud tradiční struktury (i když to nemusí být na povrch patrné) a všechny významnější investice a obchodní případy jsou prosazovány vlivovými skupinami s tradičními strukturami. Potenciální obchodní partner by měl mít na tuto strukturu vazby.

Úřady jsou funkční, ale rozhodovací procesy jsou zdlouhavé a jsou často stimulovány korupcí či zájmy vlivných skupin. Jednání úředníků může být občas považováno za arogantní, což souvisí s falešným pocitem národní hrdosti a s pocitem důležitosti zastávané funkce. V těchto případech se doporučuje reagovat spíše mírně a nedávat průchod pocitům. Drobná pozornost může chování úředníka změnit.

Na silnicích i městských ulicích větších měst, vládní dopravní chaos a pěší pohyb po ulicích není příliš bezpečný. Ve srovnání s evropskými standardy je v Čadu (a stejně tak i v jiných zemích západní Afriky) velmi nízká průměrná úroveň technického stavu vozidel.

Složení jednacího týmu záleží na obsahu jednání, o technických jednáních povolane osoby, v případě jednání o uzavření smlouvy lze předpokládat účast (obchodního) ředitele. Jedná se o muslimskou zemi, která ženy respektuje, nicméně je-li možnost volby je vždy vhodnější vyslat na jednání muže, seniorního pracovníka.

4.4 Komunikace

Při plánování obchodního jednání je třeba vzít v úvahu nedochvilnost. Jednání jsou často odkládána a obchodní partneři se na schůzky velmi často vůbec nedostaví. Při přípravě a plánování doby jednání je zpravidla nutné plánovat několikadenní rezervu.

Jednacím jazykem při obchodních jednáních v Čadu je francouzština. Pokud neumíte jazyk, je nutné vzít si s sebou tlumočníka.

80 % obyvatelstva je muslimského vyznání, je třeba se odpovídajícím způsobem oblékat a chovat. Rovněž nežertujeme o tématech, která mohou být pro muslimy nevhodná. To platí i o tématech jako sexuální orientace či politika. Oblečení je buďto tradiční nebo evropské (pro jednání je vždy žádoucí oblek s kravatou). Význam známostí a osobních kontaktů je při uzavírání obchodů zásadní.

Úřady jsou funkční, ale rozhodovací procesy jsou velmi zdlouhavé a jsou často stimulovány zájmy vlivných skupin. Drobná pozornost může chování úředníka změnit, současně je však třeba mít na paměti, že korupce je i zde trestná.

Komunikovat lze emailem i telefonicky, velice populární je WhatsApp a další moderní komunikační technologie. Pro obchodní vztahy lze velice doporučit osobní setkání.

4.5 Doporučení

Je třeba zdůraznit, že Čad dnes dává přednost investicím do výroby před pouhými dovozy, které se snaží (alespoň v některých odvětvích) omezovat. Základní podmínkou úspěchu na trhu je cena výrobku a dlouhodobá aktivní exportní strategie zaměřená na tuto zemi a trvalá přítomnost v zemi. Na opravdu dobrý kontrakt nelze čekat v ČR. Spolupráce s místním zástupcem nebo v Čadu registrovanou firmou (dovozcem) je velkou výhodou, ale i tyto osoby je třeba vyhledávat aktivně, nejlépe osobně přímo na místě. Velmi častým požadavkem (zejména u strojů) je možnost vidět vzorek v chodu v Čadu – konkurenční výhodu mají v tomto případě firmy, které mají v zemi zastoupení a mohou zařízení ihned nabídnout.

Čeští výrobci narazí na velmi silnou a velmi rychle rostoucí konkurenci francouzských, indických, čínských, kterých na místním trhu působí tisíce. Vzhledem ke složitosti místního obchodního prostředí je nanejvýš důležité vyjednat detailně všechny aspekty obchodní smlouvy (nejlépe s pomocí místního právního zástupce). Před uzavřením smlouvy je třeba partnera pečlivě prověřit specializovanou firmou (due dilligence).

4.6 Státní svátky

- 1. 1. ledna (Nový rok)
- 1. 1. března (Národní den smutku)
- 1. 1. května (Svátek práce)
- 1. 25. května (Den Afriky)
- 1. 11. srpna (Den nezávislosti)
- 1. 1. listopadu (Svatodušní svátky)
- 1. 28. listopadu (Den republiky)
- 1. 1. prosince (Den svobody a demokracie)
- 1. Velikonoční pondělí, 1. svátek vánoční (25. prosince)
- 1. Eid al-Adha, El am Hejir (Nový rok), Mawlid alNabi (narození Proroka), Eid al-Fitr (konec Ramadánu)

Volné dny: neděle

Obvyklá otevírací doba obchodů (supermarketů) je od 9:00 do 12:30 hodin a pak od 15:30 do 19:00 hodin, v sobotu do 12:00 až 13:00 hodin.

Tržišťe jsou otevřena většinou od 8:00 do 18:00 hodin.

Otevírací doba provozoven veřejných služeb, centrálních úřadů a bank je pak od 8:00 do 15:30 hodin, v pátek do 12:00 hodin (většina bank je otevřena i v sobotu). Lékárny jsou otevřeny od 8:00 do 20:00 hodin (N'Djamena).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Situace v Čadu je pro české vývozce komplikovaná z mnoha důvodů. Vedle faktorů, působících ve všech zemích oblasti (velmi nízká kupní síla, geografická vzdálenost, pracnost případu, nedůvěra v serióznost partnera, korupce....) existují i specifické faktory jako např. orientace na tradiční (především francouzské a arabské) dodavatele a neexistence smluvní základny. Navázání vztahu s místním spolehlivým partnerem (dovozcem, distributorem, zástupcem) je základní podmínkou úspěšného obchodu.

Zboží je do Čadu dováženo nákladními auty přes přístav v Douale. Doba transportu se může protáhnout i na měsíce. Doporučuje se využít zkušené speditéry a pojištění přepravy.

Zboží denní potřeby je v Čadu většinou prodáváno v malých obchodech a na trzích, kterých je velké množství nebo přímo na ulici (80% tvoří neformální sektor). Obchody a supermarketky existují pouze ve velkých městech. Přímý osobní styk s klientem a cena je základním předpokladem prodejního úspěchu. Nejlepší strategie vstupu na trh je prostřednictvím místního agenta nebo distributora znalého jazyka a místních obchodních zvyklostí, který pracuje buď na bázi provizních smluv „ad hoc“ nebo na dlouhodobém smluvním základě. Nejvhodnější pro dodavatele je nalezení bonitního partnera, který by pracoval na svůj účet a sám nabízené zboží hradil při jeho odběru. Při větších objemech lze uvažovat o otevření prodejního zastoupení či pobočky. Osvědčují se formy obchodních „joint-venture“ mezi domácími odběrateli a zahraničními dodavateli. Pro jakýkoliv větší případ je zásadní, aby měl místní zástupce dobré kontakty na místní administrativu. Vzhledem k množství podvodů je vždy důkladné prověření partnera (due dilligence). U dodávek strojů a složitějších zařízení zákazník obvykle očekává dostatečnou zásobu náhradních dílů a servis. Vzhledem k tomu, že jde o zemi bez přístupu k moři, je dovoz zboží do země poměrně složitý proces. K dovozu/vývozu musí mít firma registraci vydanou ministerstvem obchodu a průmyslu.

Český vývozce musí dovozci v Čadu dodat faktury ve čtyřech exemplářích, pokud možno ve francouzštině nebo jiném světovém jazyce, ale s příloženým francouzským překladem a popisem zboží. Všechny faktury musí obsahovat jména dodavatele a příjemce zboží, název zboží, jednotkovou a celkovou cenu a údaje o množství. Jednotková a celková cena musí být uváděna v paritě CIF, se specifikovanou hrubou a čistou hmotností a prodejními podmínkami. Dále je třeba dokládat osvědčení o původu zboží (2 kopie) vydaný průmyslovou a obchodní komorou v zemi původu, lodní nákladový list (Bill of Lading), nebo letecký nákladový list (Air Waybill), balicí listy (Packing List).

Dovozní cla ze zemí mimo společenství CEMAC jsou odvozena od cen v paritě CIF. Převážní pojištění musí být hrazeno dovozcem na úseku mezi domovským a kamerunským přístavem Douala a čadskou suchozemskou hranicí. Pojištění lze získat u čadské vládní agentury Star Nationale, nebo u její korespondenční pojišťovací společnosti v Paříži (Faugere and Jutheau).

Dovozní a celní předpisy

Čad jako člen CEMAC (Centrální africká hospodářská a měnová unie) uplatňuje společný celní sazebník (CET).

Dovozní cla pro zboží z nečlenských zemí CEMAC jsou rozděleny do čtyř kategorií:

- 1 Zboží první potřeby (např. mouka, rýže): 5 %
- 1 Suroviny a základní zařízení: 10 %
- 1 Polotovary (např. nástroje, pneumatiky): 20 %
- 1 Spotřební zboží (např. konzervy, elektronika): 30 %

Dále se uplatňují doplňkové daně:

- 1 Spotřební daň: 20 % na luxusní zboží (např. televize, klimatizace)
- 1 25 % na alkohol a tabák
- 1 51 % na nová osobní auta
- 1 Statistická daň: 2 %
- 1 Solidární daň CEMAC: 1,45 % z hodnoty CIF
- 1 DPH: 18 % s výjimkami pro základní komodity a zboží pocházející z CEMAC

Neexistují předpisy ohledně označování zboží, doporučuje se návod ve francouzštině nebo arabštině. Totéž se týká označování potravin – datum výroby a expirace bývá kontrolováno. Zboží by mělo splňovat evropské/francouzské normy. Exportní hodnota zboží se určuje v paritě FOB. Exportovat může firma, která má registraci ministerstva obchodu a průmyslu. Na vybrané komodity je potřebná vývozní licence (např. dobytek, kůže, arabská guma). Licenci vydává ministerstvo financí a její vydání podléhá odstupňovaným poplatkům. Certifikát původu vydává pro vývozce obchodní komora CCIAMA.

Do Čadu je bez svolení příslušného ministerstva zakázáno dovážet zbraně, munici a výbušniny a nebezpečné chemikálie, dále

pornografii, drogy, narkotika, dřevěné uhlí a plastové sáčky a tašky. Dovoz živých zvířat je možný pouze s mezinárodním nebo národním očkovacím průkazem a s kompletně provedeným očkováním. Speciální povolení ministerstva zdravotnictví je vyžadováno pro dovoz léků.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Čad je stále aktivním členem OHADA (Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires), která sjednocuje obchodní právo ve 17 západo- a středoafriických zemích. Tato harmonizace zajišťuje právní jistotu pro podnikatele a investory, přičemž právní rámec je silně ovlivněn francouzským právem. Aktualizace právních aktů, jako je například revize Aktu o obchodních společnostech z roku 2014, přinesly modernizaci a přizpůsobení současným podnikatelským potřebám.

Právní formy podnikání a minimální kapitál

V Čadu jsou dostupné následující právní formy podnikání:

1. **Société à Responsabilité Limitée (SARL):** Společnost s ručením omezeným, vyžadující minimální základní kapitál ve výši 1 milion FCFA (přibližně 1 650 USD).
1. **Société Anonyme (SA):** Akciová společnost s minimálním kapitálem 10 milionů FCFA (přibližně 16 500 USD).
1. **Succursale (pobočka):** Pobočka zahraniční společnosti, která může být 100% vlastněna zahraničním subjektem.
1. **Bureau de liaison (zastoupení):** Reprezentativní kancelář sloužící pro průzkum trhu a propagaci, bez možnosti obchodní činnosti.

Zahraniční společnosti registrované v Čadu jsou považovány za tuzemské subjekty a mají stejná práva a povinnosti jako místní firmy. Neexistují omezení ohledně podílu zahraničního kapitálu, s výjimkou sektorů důležitých pro národní bezpečnost.

Postup registrace společnosti v Čadu zahrnuje následující kroky:

1. **Příprava dokumentace:** Zahrnuje stanovy společnosti, rozhodnutí valné hromady, doklady totožnosti statutárních zástupců, výpisy z rejstříku trestů, doklad o bydlišti (pro cizince), nájemní smlouvu nebo doklad o vlastnictví nemovitosti a fotografie jednatele.
2. **Podání žádosti:** Dokumenty se předkládají na Centre de Formalité des Entreprises při Čadské obchodní komoře.
3. **Zpracování žádosti:** Obchodní komora předá dokumentaci agentuře Guichet Unique (ANIE), která zajišťuje registraci v obchodním rejstříku, daňovém úřadu a sociálním zabezpečení.
4. **Získání licence:** Posledním krokem je získání obchodní licence od Ministerstva obchodu. Doporučuje se využít služeb místního právníka nebo notáře ke zpracování dokumentace, aby se předešlo možným zpožděním způsobeným neúplnými nebo nesprávnými dokumenty.

Pro efektivní a bezproblémové založení společnosti v Čadu je vhodné:

1. Spolupracovat s místními odborníky se znalostí francouzského obchodního práva a místních předpisů.
1. Zajistit, aby všechny dokumenty byly přeloženy do francouzštiny a notářsky ověřeny.
1. Důkladně prověřit požadavky na minimální kapitál a další specifické požadavky pro zvolenou právní formu společnosti.

5.3 Marketing a komunikace

Vzhledem k omezené infrastruktuře v zemi má největší význam reklama v některém z místních jazyků prostřednictvím rozhlasu.

Reklama v TV je účinná pouze ve velkých městech. Místní deníky a týdeníky rovněž přijímají inzerci, vzhledem k nízké vzdělanosti má ale pouze omezený dopad.

Je třeba vzít do úvahy, že Čad je zemí s převládající relativně konzervativní muslimskou populací.

Místní odběratel rovněž obvykle požaduje, že mu zahraniční partner dodá dostatek propagačních materiálů ve francouzštině. Ve větších městech jsou běžné reklamy na billboardech. PR agentury nejsou.

Vzhledem k muslimskému zaměření a tudíž konzervativnímu vidění světa v marketingu doporučujeme používat klasický, nikoliv kontroverzní přístup.

Nejrozšířenějším komunikačním kanálem je WhatsApp.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Práva musí být registrována v místě a vynucována podle místních zákonů. Majitel ochranné známky by ji měl v Čadu registrovat (u ministerstva obchodu a průmyslu).

Čad přijal zákony vyhlášené African Intellectual Property Office (OAPI se sídlem v Yaoundé), která si klade za cíl m.j. ochranu patentů. Jako člen OAPI přijal Čad řadu závazků vyplývajících z mezinárodních smluv na ochranu patentů, duševního vlastnictví, včetně Pařížské a Bernské dohody. Jako člen WTO je Čad signatářem dohody TRIPS. Čad je rovněž členskou zemí WIPO (World Intellectual Property Organization).

Navzdory účasti v těchto mezinárodních konvencích bylo dosud uděláno velmi málo pro zastavení prodeje pirátských hudebních nahrávek, videokazet, počítačového softwaru, léků, ošacení atd. Vláda Čadu řeší základní existenční problémy obyvatel, ochrana duševního vlastnictví nepatří mezi její priority. Bránit se lze preventivně smluvním ošetřením či postupem aplikovaným v jiných zemích vývozu s rizikem zneužití duševního vlastnictví.

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky (tzv. tendry) jsou sice v Čadu oficiálně publikovány, avšak v praxi často dochází k jejich přizpůsobení předem určeným vítězům. Účast v těchto tendrech bez důkladné přípravy a místní přítomnosti je velmi obtížná.

Instituce odpovědné za veřejné zakázky

Veřejné zakázky v Čadu dozorují dvě hlavní instituce:

- 1 **Autorité de Régulation des Marchés Publics (ARMP):** Regulační orgán pro veřejné zakázky.
- 1 **Direction Générale du Contrôle des Marchés Publics (DGCMP):** Generální ředitelství pro kontrolu veřejných zakázek.

Přestože existují právní předpisy, jako je Dekret č. 2417/PR/PM/2015, které upravují postupy veřejných zakázek, v praxi jsou tyto předpisy často obcházeny. Mnoho zakázek je zadáváno přímým zadáním bez dodržení stanovených pravidel.

Tendry jsou oficiálně zveřejňovány v místním tisku a na webových stránkách DGCMP. Nicméně, skutečná transparentnost je omezená. Podle zprávy UNCAC Coalition jsou veřejné finance v Čadu spravovány neformálně a netransparentně, což ztěžuje spravedlivou soutěž.

Korupce zůstává v Čadu vážným problémem. Zpráva Mezinárodního měnového fondu z roku 2024 uvádí, že implementace protikorupčních mechanismů se zhoršila, přičemž index protikorupčních mechanismů klesl z 9,8 v roce 2014 na 3,6 v roce 2023. Politický vliv často brání nezávislému vyšetřování korupčních případů.

Doporučení pro české exportéry

Místní partnerství: Navázání spolupráce s důvěryhodným místním partnerem je klíčové pro úspěch v tendrech.

Dlouhodobá přítomnost: Bez stálé přítomnosti na místním trhu je obtížné získat potřebné informace a kontakty.

Právní asistence: Doporučuje se využít služeb místního právníka se znalostí francouzského práva.

Ostražitost: Důkladně prověřujte potenciální partnery a buďte si vědomi rizik spojených s korupcí.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Vzhledem k přetrvávajícím problémům s vymáháním práva, korupcí a neefektivní justicí je důraz na kvalitní smluvní dokumentaci stále klíčový. Doporučuje se, aby smlouvy byly vypracovány místním právníkem se znalostí francouzského práva a obchodních zvyklostí. Důkladné prověření obchodního partnera (due diligence) zůstává nezbytné.

Čad je členem OHADA a od roku 2021 platí nový zákon č. 028/PR/2020, který implementuje Jednotný akt o arbitráži (UAA) přijatý v roce 2017. Tento zákon stanovuje pravidla pro složení rozhodčího tribunálu, průběh arbitrážního řízení, uznávání a výkon rozhodčích nálezů a možnosti jejich zrušení. International Bar Association Navzdory těmto reformám zůstává vymáhání rozhodnutí v praxi obtížné kvůli slabé institucionální kapacitě a vlivu výkonné moci na soudnictví. Proto se doporučuje zahrnout do smluv ustanovení o řešení sporů prostřednictvím mezinárodní arbitráže mimo Čad.

Riziko neuhrazení pohledávek zůstává vysoké. Soudní vymáhání je zdouhavé a nákladné, často s nejistým výsledkem. Doporučuje se požadovat platbu předem, hotově při předání zboží, nebo využít neodvolatelný akreditiv. Splatnost faktur se obvykle pohybuje mezi 1 až 6 měsíci, ale bez silného místního partnera je vymáhání plateb obtížné.

Čad je smluvní stranou Úmluvy ICSID a členem agentury MIGA, což umožňuje řešení sporů mezi zahraničními investory a státem prostřednictvím mezinárodní arbitráže. Nicméně Čad dosud neratifikoval Newyorskou úmluvu z roku 1958 o uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, což může komplikovat vymáhání zahraničních rozhodnutí.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Čad patří k zemím, se kterými je zaveden pro české občany vízový režim. Konzulárně ČR pokrývá z Moskvy:

Moskva: Koroviy Val Ulitsa, 7, 117393 Moskva, Rusko. Tel.: +7 499 238 2552 / +7 499 238 2085, e-mail: ambatchamo@yahoo.fr, ambassadeatchamo@gmail.fr .

O vízum lze žádat i v Berlíně či Paříži, nelze však vyloučit odmítnutí.

Berlín: Lepsiusstraße 114, 12165 Berlín, Německo. Tel.: +49 30 3199 1620, e-mail: contact@ambatchadberlin.de .

Paříž: 65 Rue des Belles Feuilles, 75016 Paříž, Francie. Tel.: +33 1 45 53 36 75, e-mail: ambatchad-paris@libertysurf.fr .

- 1 **Turistické vízum:** 30 dní.
- 1 **Obchodní vízum:** 90 dní, vyžaduje písemné pozvání nebo smlouvu s čadským partnerem.
- 1 **Požadavky:** Platný pas s minimální platností 6 měsíců po plánovaném odjezdu z Čadu a alespoň dvě volné stránky pro víza. Vyplněný a podepsaný vízový formulář. Fotografie pasového formátu. Důkaz o zpáteční cestě nebo rezervaci. Doporučuje se kontaktovat příslušnou ambasádu pro aktuální informace o požadavcích a poplatcích.

Cestování do Čadu

Letecké spojení: Do Čadu lze cestovat letecky s přestupy přes hlavní evropská a africká města. Mezi letecké společnosti, které nabízejí spojení do hlavního města N'Djamena, patří například Air France, Turkish Airlines, Royal Air Maroc, EgyptAir, Ethiopian Airlines a další.

Doporučení před cestou: Před cestou do Čadu by měl každý cestovatel absolvovat všechna očkování - proti žluté zimnici (povinné) a další. Doporučuje se, aby cestující byl na letišti v Čadu očekáván místním obchodním partnerem nebo důvěryhodnou nebo jinou seriózní osobou znalou místních poměrů. Je přísně zakázáno fotografovat vojenské a vládní objekty na celém území státu. Před cestou je proto doporučováno informovat se o aktuální bezpečnostní situaci v konkrétní oblasti, případně i informovat ZÚ Abuja o předpokládaném místě pobytu prostřednictvím dobrovolné registrace DROZD. Stejně jako všude jinde v subsaharské Africe, i v Čadu velmi rychle roste klasická kriminalita, a to zejména ve městech. ZÚ Abuja zásadně nedoporučuje pohybovat se bez doprovodu, pěšky, ve večerních hodinách a v noci. Přesuny vozem je nutno provádět za světla, jízda v noci je riskantní (banditismus, neoznačené silnice, neosvětlená vozidla, stáda skotu na silnici aj.), vůz je třeba za jízdy zamykat. Rovněž se nedoporučuje nosit u sebe vysoké částky peněz nebo drahé věci.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Podle dostupných údajů mohou být pouze 2 % zaměstnanců zahraničního původu. Firmy mohou požádat úřad práce (ONAPE) o povolení výjimky, pokud prokáží, že na dané místo není dostupná čadská pracovní síla s příslušnou kvalifikací. Zaměstnavatel musí pro budoucího zaměstnance získat svolení zaměstnat cizince a pracovní povolení na ministerstvu práce, to je vydáváno na jeden rok. K tomu je třeba předložit pracovní smlouvu. Na základě pracovního povolení může zaměstnanec žádat o pracovní a výjezdové vízum a rezidentní kartu. Zaměstnávání se řídí zákoníkem práce, který vychází z francouzského vzoru. Velmi silně chrání práva zaměstnanců (m.j. zakotvuje právo na kolektivní vyjednávání, způsob řešení pracovních sporů, zavádí kolektivní smlouvy, 39 hodinový pracovní týden, příplatky za práci přesčas, podmínky práce žen a mladistvých, povinnost ochrany zdraví, minimální mzdu, stanovuje sociální odvody zaměstnavatelů, dovolenou (min. 24 dní) i pokuty za porušení zákona atd. **Minimální mzda** je od roku 2011 stanovena na **60.000 XAF**, zdravotní péče nejen cizinců se hraří z ruky, tj. doporučujeme sjednání pojištění v zemi původu.

Zaměstnavatel je povinen:

- 1. Zajistit pracovní povolení a další potřebné dokumenty pro zahraničního zaměstnance.
- 1. Registrovat zaměstnance u daňových a sociálních úřadů.
- 1. Dodržovat zákonem stanovené pracovní podmínky a mzdy.

Důkladně ověřte dostupnost kvalifikované místní pracovní síly před podáním žádosti o výjimku. Zajistěte si právní poradenství při zaměstnávání cizinců, abyste splnili všechny legislativní požadavky. Ujistěte se, že všechny pracovní smlouvy a dokumenty jsou v souladu s čadským pracovním právem.

5.9 Veletrhy a akce

Mezinárodní kariérní veletrh v Čadu: V červnu 2025 je plánována mezinárodní konference zaměřená na kariérní příležitosti v Čadu. Tato akce poskytne platformu pro setkání zaměstnavatelů a uchazečů o zaměstnání a bude se zabývat nejnovějšími výzkumy a inovacemi v oblasti zaměstnanosti.

Chadays 2025: Dne 8. listopadu 2025 proběhne v Čadu akce zaměřená na předvádění a testování zemědělských strojů v terénu. Tato událost poskytuje příležitost pro prezentaci nových technologií a navázání obchodních kontaktů v oblasti zemědělství.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of The Czech Republic

Gnassingbe Eyadema Str., Plot No. 5,

Asokoro District, Abuja

Tel.: +234 703 757 1096

E-mail velvyslanectví: Abuja@mzv.gov.cz

E-mail obchodně-ekonomického úseku: Abuja.Commerce@mzv.gov.cz

P. O. Box 4628,

Asokoro, Abuja

Federal Republic of Nigeria

Teritoriální působnost ZÚ ČR v Abuji : Nigérie, Benin, Niger, Čad, Kamerun, Rovnicková Guinea, Gabon, Středoafriická republika, Konžská republika, Konžská demokratická republika.

Od roku 2021 funguje **Honorární konzulát ČR v N'Djaměně**, v čele stojí pan Mahamat Ibrahim Siam.

Quartier biquinage, Avenue Ibrahim Mahamat Itno, Rue 3048, Porte 4, N'Djamena

Tel: +235 66 29 24 17

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Státní zdravotnická zařízení doporučujeme využívat pouze v krajním případě.

V Čadu jsou v provozu soukromé francouzské kliniky (doporučit lze International SOS a EuropAssistance) na dobré úrovni. Lékařskou péči nutné platit hotově, je proto nutné sjednat dobré zdravotní připojištění s příslušným pracovištěm v ČR.

- 1 Policie: 17
- 1 Gendarmerie: 52.46.44
- 1 Hasiči: 18
- 1 Honorární konzulát NDjamena: +235 66 29 24 17
- 1 ZÚ Francie: +235 22522576, +235 22522578, +235 22523460, +235 22523793
- 1 ZÚ Německo: +235 2516202

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 www.eiu.com
- 1 www.presidencetchad.org
- 1 www.gouvernementdutchad.org/fr
- 1 www.izf.net/affiche_oscar.php?categorie_id=290
- 1 <http://web.worldbank.org/>
- 1 <http://onrtv.td/fr/>
- 1 <http://www.infotchad.com/>
- 1 http://www.alwihdainfo.com/ACTUALITES_r1.html

Internetové adresy významných obchodních a hospodářských komor a podnikatelských svazů:

- 1 http://www.infotchad.com/TD_Ministeres.asp, http://www.infotchad.com/TD_Organismes.asp
- 1 [Agence nationale desinvestissement et des exportations \(ANIE\)](#)
- 1 [Ministere du Commerce, del'Industrie et de le Tourisme](#)
- 1 <https://www.nordeatrade.com/>